

03.01. Πώς δημιουργώ λέξεις

Φθόγγοι

Ο λόγος μας αποτελείται από λέξεις. π.χ. πάλι - αφού - Ντίνα

Στον γραπτό λόγο χρησιμοποιούμε τα **γράμματα** για να παρουσιάσουμε τις λέξεις.

Στον προφορικό λόγο, όμως, που είναι η βασική μορφή της γλώσσας, χρησιμοποιούμε τους **φθόγγους**, δηλαδή διαφορετικούς μεταξύ τους **ήχους**, που συνδυάζονται και σχηματίζουν άλλες λέξεις κάθε φορά.

[π] - [α] - [λ] - [ι] , [α] - [φ] - [ο υ] , [ν τ] - [ι] - [ν] - [α]

Φωνήεντα και σύμφωνα

Οι φθόγγοι χωρίζονται σε **φωνήεντα** και **σύμφωνα**.

Στα φωνήεντα, ο αέρας που βγαίνει από το στόμα μας δε βρίσκει κανένα εμπόδιο.

Αντίθετα, στα σύμφωνα ο αέρας βρίσκει κάποιο εμπόδιο.

Οι ήχοι των φωνηέντων είναι : [α] [ε] [ι] [ο] [ου]

Οι ήχοι των συμφώνων είναι : [κ] [π] [τ] [γκ] [μπ] [ντ] [γ] [β] [δ] [χ] [φ] [θ] [λ] [ρ] [ζ] [σ] [μ] [ν]

Ο πιο συνηθισμένος χωρισμός των συμφώνων είναι σε άηχα και ηχηρά.

Άηχα είναι τα σύμφωνα που παράγονται όταν οι φωνητικές χορδές είναι ανοικτές και, επομένως, ο αέρας περνάει από αυτές χωρίς να τις κάνει να πάλλονται. Αυτά είναι τα: [π], [τ], [κ], [φ], [θ], [σ], [χ].

Ηχηρά είναι τα σύμφωνα που παράγονται όταν οι φωνητικές χορδές είναι ισόκλειστες και ο αέρας τις κάνει να πάλλονται. Αυτά είναι τα: [μπ], [ντ], [γκ], [β], [δ], [γ], [ζ], [μ], [ν], [λ], [ρ].

Ανάλογα με τον **τόπο** (μέρος του στόματος) όπου παράγονται, τα σύμφωνα χωρίζονται σε:

Διχειλικά: είναι τα σύμφωνα που σχηματίζονται με τα χείλη. Αυτά είναι τα: [π], [μπ] και [μ].

Χειλοδοντικά: είναι τα σύμφωνα που παράγονται όταν το κάτω χείλος ακουμπάει στα πάνω δόντια. Αυτά είναι τα: [φ] και [β].

Οδοντικά: είναι τα σύμφωνα που παράγονται όταν η γλώσσα ακουμπά στα δόντια. Αυτά είναι τα: [τ], [ντ], [θ], [δ], [σ], [ζ] και [λ].

Φατνιακά: είναι τα σύμφωνα που παράγονται όταν η γλώσσα ακουμπά στα φατνια, δηλαδή το μέρος που είναι πίσω από τα επάνω δόντια. Αυτά είναι τα: [ν] και [ρ].

Ραχιαία: είναι τα σύμφωνα που παράγονται όταν η ράχη της γλώσσας ακουμπά το πάνω μέρος του στόματος. Αυτά είναι τα: [κ], [γ], [χ], [γκ].

ΤΟΠΟΣ ΤΡΟΠΟΣ	Διχειλικά		Χειλοδοντικά		Οδοντικά		Φατνιακά		Ραχιαία	
	Α	Η	Α	Η	Α	Η	Α	Η	Α	Η
Κλειστά	[π]	[μπ]			[τ]	[ντ]			[κ]	[γκ]
Τριβόμενα			[φ]	[β]	[θ]	[δ]			[χ]	[γ]
Ρινικά		[μ]						[ν]		
Συριστικά					[σ]	[ζ]				
Υγρά						[λ]		[ρ]		

Α: άηχα **Η:** ηχηρά